

Doktersassistente voor het leven

1

‘Ik wou dat ik mooi was,’ verzuchtte Mieke, terwijl ze misprijzende blikken in de spiegel wierp. ‘Mooi en modern.’

Daar had je nu dat haar; daar was werkelijk niets mee te beginnen. Na maandenlang geduldig wachten was het eindelijk op de gewenste schouderlengte en nu wist ze er geen raad mee. Ze wilde het recht en sluik laten neerhangen, maar hoeveel lak ze er ook opspoot, na verloop van enkele uren leek het op een door de wind neergeslagen korenveld, dat alle moeite deed zich weer op te richten.

Het krulde te veel; dat was het – en krullen waren niet modern.

Ze draaide zich om op het krukje voor haar toilettafel en nam een geïllustreerd tijdschrift met een foto van May Britt. Zoals May haar haar droeg, zo zou ze het ook willen hebben: rondom even lang en dan een klein beetje uit het gezicht gekamd. Bij haar viel de hele zaak aldoor naar voren. Zo-even had oma gezegd: ‘Zou je niet een schuifje in je haar willen doen, liefje? Als je zo over je werk gebogen zit, weet ik nooit of ik je voorhoofd of je achterhoofd zie. Dat maakt me zo zenuwachtig, weet je.’

‘Niemand draagt meer schuifjes,’ had Mieke gerepliceerd.

‘Ik verkoop ze in de winkel nog bij honderden,’ zei oma.

‘Aan boerinnen en oude vrouwen,’ had Mieke geantwoord, ‘maar niet aan ons soort.’

Mieke sloeg mismoedig de bladzijden in het tijdschrift om, op zoek naar een betere oplossing voor haar haardos. Ze zag prinses Paola aan de Rivièra. Op de ene foto stond ze met sliek neerhangende blonde lokken, maar op de andere met opgestoken haar. Verrast keek Mieke naar het plaatje en toen wierp ze een kritische blik in de spiegel, ze trok aan haar haar om de lengte te beoordelen.

Gunst, dat was misschien een idee! Dat ze er nooit eerder aan gedacht had haar haren op te steken. Met een beetje goede wil waren ze er lang genoeg voor. Wat moest ze ervoor hebben? Haarspelden en kammetjes en... ja... schuifjes waarschijnlijk ook in dit beginstadium. Geen nood, het was allemaal hiernaast in oma’s winkel te krijgen.

Ze vloog naar beneden en stormde de verbindingsdeur naar de winkel door. Een van de verkoopsters hielp haar aan alle gewenste attributen en even later zat ze weer voor de toilettafel.

Het was over zessen toen ze beneden kwam. Oma had de tafel al gedekt. ‘Ben je klaar met je huiswerk?’ informeerde ze vriendelijk, terwijl ze het rookvlees op een schaalte schikte.

‘Ook dat,’ zei Mieke. ‘En wat zegt u van mijn kapsel, oma?’

Mevrouw Van Hoorn keek op. Ze staarde even onthutst naar haar zeventienjarige kleindochter.

‘O,’ zei ze zacht, ‘wat ben je nu knap. Net je moeder, toen ze jouw leeftijd had.’

Mieke stak enthousiast haar armen in de lucht. ‘Hoera,’ riep ze, ‘het compromis tussen grootmoeder en kleindochter: haren op zolder. Met dat andere kapsel zag ik er ook wel een beetje idioot uit, hoor. Net een struikrover, die tussen de takken door gluurt. Hebben we een warme hap? O, zalig, een kaasschotel! Ik rammel van de honger.’

Na tafel zei mevrouw Van Hoorn: ‘Nu je toch je huiswerk af hebt, kun je vanavond wel even voor me naar de boedelveiling gaan. Er is daar een Louis-Seize-tafeltje, dat ik graag wil hebben. Hier is de catalogus. Nummer negenentachtig. Je kunt bieden tot zeventienhonderd gulden.’

Mieke trok een lang gezicht. ‘Moet ik dan

door de zaal gaan roepen?’ vroeg ze, met afschuw vervuld. ‘Hè, bah, oma, dat durf ik niet, hoor.’

‘Doe niet zo flauw,’ lachte mevrouw Van Hoorn. ‘Dat is echt ouderwets van je. De jeugd van tegenwoordig is voor zoiets toch niet beschroomd meer.’

‘Dat zegt u ook alleen maar als het in uw kraam te pas komt,’ merkte Mieke op, terwijl ze een van de eerder verguisde speldjes uit haar haar haalde en weer terugschoof.

‘Toch schuifjes gebruikt?’ informeerde mevrouw Van Hoorn olijk, terwijl ze het geld voor de veiling voor Mieke neerlegde. ‘Welke categorie vertegenwoordig je? De boerinnen of de oude vrouwen?’

‘Boe!’ blies Mieke. ‘Ik heb ze niet betaald,’ bekende ze toen. ‘Lies heeft ze voor me op de rekening gezet. Wilt u ze van mijn zakgeld afhouden?’

‘Dat zal ik doen ook,’ verzekerde mevrouw Van Hoorn haar. ‘Heb je het goed gezien, Mieke? Zevenhonderd gulden plus twintig procent veilingkosten. Je mag het natuurlijk ook voor minder meenemen. Jasper brengt je met de bestelwagen. Terwijl jij daar zit kan hij nog wat boodschappen rondbrengen. Hij haalt je ook

weer, en hij kan dan meteen het tafeltje meenemen als het je gelukt is het te bemachtigen.'

Mieke stak berustend het geld in de portefeuille die haar grootmoeder haar gaf. 'Wat moet u toch met al die spullen?' klaagde ze. 'U zet ze maar op de zolder en poetst u er een ongeluk op.'

'Eens op een dag,' vertrouwde oma haar toe, 'dan geef ik ze cadeau aan mijn enige kleindochter, die altijd met glazig verlangende blikken dit soort meubelen in tijdschriften bekijkt. Als ze gaat trouwen, krijgt ze ze.'

'Wat!' riep Mieke. 'Voor mij?'

Ze liet de portefeuille met de waardevolle inhoud op de grond vallen en sloeg haar beide armen om haar grootmoeder heen.

'Grootje,' zei ze, haar bijna smorend in een omhelzing, 'wat ben je toch een dropje. En wat ben ik toch een spook om niet naar die veiling te willen. Ik beloof u dat ik mijn stem schor zal bieden. Ik bied naar beneden in plaats van naar boven. Of nee, dat zal niet veel uithalen, maar ik zal in ieder geval alles doen om het tafeltje te krijgen. Dan doe ik tenminste zelf ook iets voor al het moois dat u voor me verzamelt.'

De veilingmeester was aan nummer zeventig geweest toen Jasper haar bij het veilinggebouw-

tje afleverde en nu was nummer zesentachtig aan de beurt. Het ging Mieke veel te vlug. Ze had oma wel schone beloften gedaan, maar naarmate het bewuste tafeltje naderde, werd haar moed minder. Haar tong plakte tegen haar verhemelte en haar handen voelden klam. Idioot was het om zo bang te zijn je stem in dit gammele veilinggebouwtje te laten weerklinken, nam ze zichzelf onder handen. Drempelvrees noemden ze dat, had ze laatst gelezen. Maar hoe beeldig Mieke het ronde tafeltje met laatjes ook vond, ze was bereid er voor altijd afstand van te doen als ze nu haar stem maar niet hoefde te verheffen. Als ze oma niets beloofd had, zou ze nu – op dit moment – rechtsomkeert maken en zich desnoods later willen behelpen met een plankje op twee schragen.

De Vlaamse bruiloftsglazen, nummer zevenentachtig, waren vlot van de hand gegaan. De veilingmeester had een koperen putemmertje onder handen. Mieke spiedde tersluiks de zaal door. Er zaten weinig dorpelingen. Voor zulke veilingen kwam de meeste belangstelling uit de stad. Twintig gulden bood een jongeman op het putemmertje.

‘Eenentwintig,’ zei een dame achter haar.

‘Vijfentwintig,’ zei iemand vóór haar.

Mieke zag de jongeman die eenentwintig gulden geboden had, even aarzelen, maar met een manuaal naar het meisje naast zich, zweeg hij. Het putemmertje ging voor vijftwintig gulden weg.

Toen zette een veilingknecht het bewuste Louis-Seize-meubeltje op de lange tafel.

‘Vijfhonderd gulle geboden door de antiekhandel,’ dreunde de veilingmeester. Het drong nu pas tot Mieke door, dat de veilingmeester aldoor ‘gulle’ zei in plaats van ‘gulden’. Hij had zich in de loop van zijn carrière blijkbaar aangewend wat letters te verwaarlozen.

‘Wie biedt er meer dan vijfhonderd gulle voor dit prachtige Louis-Seize-meubeltje, dat puntgaaf is,’ vervolgde de veilingmeester met enthousiasme.

Verschillende mensen verhieven zich; de jongeman en het meisje ook.

Nu! dacht Mieke, terwijl ze ook overeind kwam, haar handen tot vuisten gebald in de zakken van haar blazer. ‘Vijfhonderd vijftwintig,’ riep ze met een nerveuze, hoge stem, die veel te luid en toch wat bibberig klonk in de stille zaal.

‘Vijfhonderd vijftig,’ riep de jongeman met vaste stem.

‘Vijfhonderd zestig,’ zei Mieke; haar stem klonk nu zekerder en niet meer zo luid.

‘We gaan met vijftwintig gulle omhoog, jongedame,’ zei de veilingmeester. Het klonk Mieke als een terechtwijzing in de oren; ze kleurde ervan.

‘Vijfhonderd vijfenzeventig?’ vroeg de veilingmeester.

Mieke knikte met vuurrood hoofd.

‘Zeshonderd,’ zei de jongeman nonchalant.

Vergeet de twintig procent veilingkosten niet, herinnerde ze zich oma’s waarschuwing. Ga niet verder dan zevenhonderd.

‘Zevenhonderd gulden,’ zei Mieke daarom maar meteen, het daartussen liggende bedrag met doodsverachting verwaarlozend.

Als ze nu weer een fout maakte en een terechtwijzing kreeg, zou ze haar mond nooit meer open durven doen, wist ze.

‘Goed zo,’ juichte de veilingmeester. ‘Dat zet zoden aan de dijk. Wie meer dan zevenhonderd gulle voor dit prachtige antieke stukje?’

Het bleef stil. De jongeman fluisterde wat tegen het meisje en bood niet hoger.

‘Niemand meer,’ dreinde de veilingmeester – zo klonk het althans in Miekés oren. ‘Niemand meer dan zevenhonderd gulle voor zo’n zeld-

zaam stukje, dat haast nergens meer te vinden is?’

O, man, dacht Mieke, houd toch je mond en geef het me.

Er bood niemand meer. Mieke moest haar naam en adres op een blocnote schrijven, die haar werd aangereikt.

Het volgende stuk kwam onder de hamer. Ze had nu weg kunnen gaan, maar ze voelde er niet voor zich langs de rij zittende mensen te wurmen. Bovendien zou ze buiten misschien op Jasper moeten wachten. Er kwamen nog vijf nummers; ze besloot te blijven tot het einde.

‘Het was een handige zet van u ineens zoveel hoger te bieden,’ zei de man naast haar. ‘Als je bepaald iets hebben wilt, moet je het publiek zo overdonderen.’

‘O,’ zei Mieke en ze dacht eraan dat zo dus grootse dingen tot stand kwamen, door angst en verlegenheid, door drempelvrees.

De jongeman bood nog op een sèvres-serviesje, maar dat ging hem na overleg met het meisje blijkbaar óók te hoog, want hij liet het aan zich voorbijgaan.

Leuk ziet dat meisje eruit, met dat beige mantelpak, bepeinsde Mieke, nu haar zending volbracht was weer helemaal op haar gemak.

‘Klassiek’ noemden ze zo’n pakje. Ze keek naar haar eigen blauwe opengewerkte kousen, die pasten bij haar tinneroy blouse met opengewerkte mouwen van hetzelfde materiaal en dezelfde kleur als de kousen. Het was een poos geleden het nieuwste geweest – le dernier cri – maar nu voelde ze er zich niet meer behaaglijk in. Ze vond ze ineens erg opzichtig.

‘Wat je koopt moet je zelf weten,’ placht oma te zeggen, ‘jouw smaak is nu eenmaal de mijne niet, maar afdragen zal je het.’

Het viel niet mee extravagante dingen tot op de draad te verslijten, constateerde Mieke nu spijtig. Volgende week werd ze achttien, misschien zou ze oma kunnen vermurwen haar zo’n klassiek mantelpakje voor haar verjaardag cadeau te geven. Haar vader kwam over twee maanden pas weer in het land. Hij was gezagvoerder bij de koopvaardij en maakte een lange reis. Hij zou wel door de knieën gaan voor zo’n pakje, maar twee maanden duurden nog zo lang!

Het laatste nummer van de veilinglijst was nu verkocht. De mensen stonden op en dromden naar de uitgang. Mieke hield de jongeman in het oog. Hij was ook fantastisch gekleed, zag ze. Heel anders dan de jongens van school en